

8. Állomás: Szitakötő

(A holtágat veszélyeztető tényezők és védelmi lehetőségek)

A Szarvas-Békésszentandrás holtágat napjainkban sokrétűen hasznosítják. Funkciói belvíztározás és belvízelvezetés, öntözővíz-tározás, vízkészlet-átadás, továbbá halászat, horgászat, üdülés, strandolás és a vízi sportolás. Jelentős szerepe van a holtágnak a jellegzetes körösmenti táj kialakításában, ezzel az idegenforgalom számára is vonzóvá teszi a térséget. 1986-ban megkezdődött a holtág rehabilitációja. Megszűnt a tisztított városi szennyvizeknek és a használt termálvizeknek bevezetése a holtágba, a víziszárnyas tenyésztés és az intenzív halasítás, felújították a vízpótló műveket és műtárgyakat, vízszintszályozó műtárgyat, szivornyát, hidat építettek, iszapkotrást végeztek. Ma már közvetlenül a vízteret érintő legális szennyező forrás nincs, de fontos még a partmenti szennyvízszikkasztás megszüntetése és a mezőgazdasági diffúz szennyezés mérséklése. A Holtág rehabilitációja remélhetőleg a jövőben is tovább folytatódik. Ökológiai állapotának első felvételét 1998-ban végezték el. Környezetéhez védett természetvédelmi területek (Szarvasi Arborétum, Anna-liget, Erzsébet-liget) tartoznak, sok botanikai és zoológiai ritkasággal. A holtág víztere és parti sávja természetes élőhelyeinek, növénytársulásainak, védett növény- és állatfajainak fennmaradását a mesterséges vízháztartás, a leromlás és átalakítás, a feldarabolódás, az elszigetelődés, a szennyezés, a zavart szukcesszió, az egyedszám csökkenés, a metapopulációk fogyatkozása, az invazív fajok terjedése veszélyezteti.

A holtágra potenciálisan negatívan ható fontosabb tevékenységek, hatásaik, lehetséges károk

Tevékenység végzője	Kedvezőtlen hatású tevékenység	Hatások, károk
Vízgazdálkodás	<ul style="list-style-type: none"> - Mesterséges dinamikájú és nem elégséges mértékű vízutánpótlás. Külterületi belvizek és belterületi csapadék vizek bevezetése. - Árvizek elleni védekezés.	<ul style="list-style-type: none"> - Labilis ökológiai állapot kialakulása a vízkörzés leállásával. - Egyes életközösségek szaporodási feltételeinek bizonytalansága a vízszint-ingadozás miatt. - Vízhőmérséklet emelkedése, vízminőség romlás. - Fokozódó üledékképződés.
Gazdaság (ipar, mezőgazdaság) és lakossági tevékenység	<ul style="list-style-type: none"> - Kemikáliák, szennyvizek, műtrágyák és szerves anyagok bemosódása. - Belvizek elleni védekezés.	<ul style="list-style-type: none"> - Fokozott eutrofizáció, a mederfeltöltődés gyorsulása. - Anaerob folyamatok erősödése az üledékben és az alsó vízrétegekben, nehéz fémek pontszerű feldúsulása, beépülése a vízi szervezetekbe. Az eredeti halfauna összetételének megváltozása (elkeszegesedés).

Üdülés, turizmus, horgászat,
rekreáció

- Szennyvizek és szerves anyagok illegális beengedése és bemosódása. Mesterséges partvédelem létesítése. Partszegély természetes növényzetének indokolatlan megbontása, irtása
- Tájidegen növényzet ültetése. Nádfoltok költési időben történő levágása.
- Jellegtelen vagy az alföldi hagyományoktól idegen építészet.
- Hasznosított termálvíz betáplálása. Etetés bomló szerves anyagokkal.
- Túl intenzív horgászat.

- A szegély zóna élőhelyi-ökológiai szerepének lerontása
- Kételtű petéző-, halívó- és búvóhelyek, madár költőhelyek tönkretétele.
- A partmenti növényzet (nád, gyökérzet) vízminőség fenntartó hatásának csökkentése.
- A partvonal mikrodomborzatának, megváltoztatása
- Az eredeti tájkép eltorzítása.
- A honos flóra és fauna átalakítása, elszegényítése.
- A vízminőség rontása.
- A halpopulációk túlhasználata".

Hal-és egykori
kacsatenyésztés

- Szerves anyaggal történő terhelés. Egzóták, tájidegen fajok terjesztése.

- A vízminőség rontása.
- Az eredeti halfauna